

Delavec izbija vank petek
s datumom naslednjega
dne. — Naročnina za celo
leto K 20.—, za pol leta
K 10.—, za četrt leta K 5.—.
Posamezna številka 40 vin.
naročnina v inozemstvo
sorazmerno več.
Podljudje na uredništvo in
upravnitvo
Ljubljana, Šelengova
ulica šte. 6. II. nadst.
Telefon št. 226.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. —
Inserati se zaračunavajo
milimeter vrstica in si-
cer pri enkratni objav-
i po 60 vinarja, pri trikratni
ni po 58 vinarja, pri šest-
kratni po 56 vin., pri celo-
letnih objavah po 54 vin.
za vsakokrat. — Za razne
izjave itd. stane mm vrstica
50 vin. — Reklam. so poš-
tine proste. — Ne frankira-
na pisma se ne sprejemajo.

In našli so se.

Zastopniki podjetnikov, ki so se udeležili v imenu raznih držav mednarodne konference v Washingtonu, ki je bila sklicana, da se posvetuje o delavskih in socialnih vprašanjih so dobro delo izvršili. Vendar jim je prav neprijetno, da je ves svet tako hitro zvedel, kaj so sklepali in kaj so sklenili.

O priliki bivanja v Ameriki na delavskem kongresu v Washingtonu, so zastopniki veleindustrijcev sklenili ustanoviti mednarodni odbor. Naloga tega odbora naj bi bila, skupno delo, izmenjava misli, kratko, ta odbor naj bi dal smernice za vsakovrstna vprašanja.

Sedež tega odbora naj bi bil v Bruslju. Predsednik tega odbora je znani Jules Carlier, to je predsednik belgijske industrijske zveze; tajnik je pa Jules Lecoque, ki je tudi član belgijske industrijske zveze. Prvi sestanek se bo vršil koncem junija meseca t. l. v Bruslju.

Delavstvo ne sme meni nič tebi nič prezirati takih ustanovitev, ker je to za proletarijat važnega pomena.

Velekapitalizem zmagujočih držav se je pokazal tu v vsej nagoti. Vojno je hotel imeti zato, da se čimveč blaga uniči in temveč se uniči, toliko bolj potrebna bo produkcija, pri kateri bo industrijski kapital tudi več zaslužil.

Ta račun kapitalistične anarhije se pa ni obnesel, uspel ni, ker so nastale socialistične države in s tem je treba računati.

Kaj tedaj storiti? Umislili so si hitro, to je, spoznali so, da se je treba z velekapitalom porušeni držav združiti in skupno nastopati proti organiziranemu delavstvu. Industrijski velekapitalizem se torej v širokih potezah oborožuje, da bo mogel ščititi svoje blaginje.

Kmalu bo deset let, odkar so se začeli črni oblaki zbirati nad anglikanskim in germanskim narodom. Postajali so bolj in bolj krvavi. Težki krvavi oblaki se niso mogli več vzdržavati v zračni atmosferi, utrgali so se in vojna furija je šla na krvavo delo, obetač narodom boljšo bodočnost. Angleški državniški so vzklili: Če se nam posreči nemško industrijo in trgovino uničiti, bo vsak Anglež za toliko in toliko funtov bogatejši.

In kaj se je zgodilo? Zgodilo se je narobe. V smodnikovi pari in strupenih bombah so se vse te obljube razblinile. Veliko množino parnikov, vagonov, lokomotiv in rudnikov so si osvojili zmagovalci in vendar je danes pomanjkanje transportnih sredstev ter leži cela industrija na tleh, tako pri zmagovalcih kakor pri poraženih. Beda in lakota sta stalna gosta v vseh zmagujočih in poraženih državah, ta dva zvesta gosta pa propagirata socialistične ideje in tega se mednarodni kapitalizem zaveda: zaradi tega je šel na delo in se hoče tesno mednarodno organizirati.

Strašna je vsota, ki se je porabila za to svetovno vojno: tisočdvesto milijard frankov, kaj vse bi se dalo s tem denarjem napraviti, koliko koristnega za človeštvo, toda kapitalistična anarhija ni poznala nobenih mej in proletarijat se ni zavedal svoje moči. Ko pa je svetovno klanje ponehalo, je začela draginja naraščati v zmagujočih kakor tudi v premaganih državah. In to draginjo občutiti le nižji sloji, in zaradi tega se zbirajo od dne do dne večje trume v delavskih organizacijah. Vse to dobro vidi in čuti kapitalizem ter zato skuša sejati razdor v delavskih organizacijah. In ako se proletarijat tega ne bo zavedal, da je njegov edini pomočnik v tem stanju organizacija, v kateri zbira svojo moč, s katero bo moral iti v boj proti internacionalnemu kapitalizmu, ki si snuje svoje organizacije, da bi z njimi ščitil svoj mednarodni kapital, tedaj bo zašlo delavstvo na ista pota, po katerih je hodilo pred vojno, v slepo sužnost, v kateri ji bo kapitalizem diktiral, kar bo hotel.

Velikansko delo čaka delavstvo, ki ga mora izvršiti, važne stavbe ima zgraditi, stavbe, katere so odločilnega pomena za bodočnost in te stavbe so: Proletarijat si mora ne samo hiše, stanovanja, ceste in vse druge podrtje objekte graditi, mora si sam zgraditi državo, tako, da bo v njej tudi lahko živel. Najbolj važna stavba pa je za delavstvo, ki si jo mora najprej zgraditi, organizacija, disciplina in morala.

Gospodarstvo posameznega razreda je zločin nad človeštvom, zaradi tega je vsakega posameznega proletarca dolžnost, da je socialist.

Zločinci, ki so se med vojno skrivali vsak v svoji državi, so si sedaj ustanovili internacionalno organizacijo, v kateri iščejo stike medseboj po vsem svetu. Temu zločincu pa mora proletarijat stopiti z vso odločnostjo nasproti in ga z vso močjo uničiti, to moč bo delavstvo le tedaj imelo, kadar si svoje organizacije utrdi. Delavstvo se nahaja danes v takem položaju, pred takimi boji, da se mora smatrati vsak, ki bi hotel cepiti delavske vrste, za sovražnika organizacije.

Proletarci pa morajo, ako hočejo današnji družabni red podreti in ustvariti si boljšo bodočnost, tudi skupaj vztrajati v svojem pravičnem boju za socialne pridobitve in za socializem.

Ign. Mihevc.

Gospodarska politika v Jugoslaviji.

Odkar je nova vlada, narašča tudi draginja neprestano. Razumemo, da je deloma vzrok temu dejstvu že lanski sklep te vlade, da se uvede svobodna trgovina in da se je dala prilika prekupcem, da so žito izvažali več kot je bilo mogoče ne le kot kompenzacijo za drugo blago, marveč kot verižniško blago za

svoj lastni dobiček. Sedaj pa, ko primanjkuje blaga in če ga ne primanjkuje, se pa nahaja v zalogi veletrgovcev in bank, ki mu vsak dan dvigajo ceno.

Ko je oskrboval sodr. Bukšeg ministristvo prehrane, je bilo dovoljenih precej kreditov za cenejšo prehrano, kar je popolnoma naravno in opravičeno. Če je klerikalno-radikalna vlada prepustila blago verižnikom in trgovcem, da ga draže kakor se jim poljubi, potem ima vsaka vlada dožnost, da preskrbi tistim slojem, ki ne morejo zmagovati cen, cenejšo prehrano, zato pa boji obdavči verižnike in spekulante. Po našem mnenju bi bilo to pametno, če bi se stvar izvedla tako, ker drugače ni več mogoče.

In kaj pravi klerikalno-radikalna vlada, oziroma slovenski klerikalni listi na to? Pravijo, da je cenejša prehrana slabo gospodarstvo in zato je sklenila, da ne bo več dovoljevala cenejše prehrane. To ni človekoljubno in ne socialno. Ali je morda delavec kriv, da je taka draginja? Kdo je zakrivil v veliki meri to in kdo ima dobiček od oduševstva? Zakrivila je vlada, dobiček pa imajo trgovci, prekupci in veliki verižniki, banke.

Očividno je tukaj, da se vlada ne briga za socialni položaj delavstva, očividno je pa tudi, da hoče vlada čuvati vse tiste, ki so obogateli v okrilju vlade, ker bi jim sicer odvzela to, kar so preveč zaslužili in obrnila v prid onih slojev, ki žive danes v slabših razmerah kakor so živeli med vojno.

Ta majhna epizoda iz našega državnega gospodarstva nam priča, da napočijo za delavstvo težki časi. Silno v hudi stiski se bomo nahajali bodoče meseca glede na prehrano, proti nam pa tudi nevarnost, da bo zastala naša industrija, ki komaj živi.

Povsem napačno je stališče, če mislimo, da se razvija vse v najlepšem redu. Zakaj zavedati se moramo, da je naš interes, da naše tovarne delajo, da dobimo ceno in zadostno prehrano, za kar pa vse v Belgradu nimajo zmisla, vsaj kolikor so doslej dokazali.

Strokovno organizirano delavstvo! Imej pred očmi vsa ta važna vprašanja, vprašanja, ki se tičejo našega bitja in ne biti, ter ohrani in čuvaj svoje organizacije tudi še za gorše čase, za boje, za zmago, zakaj le v slogi je moč!

Henderson o pravicah strokovnih organizacij.

Znani zastopnik delavcev v angleškem parlamentu Arthur Henderson je, govoreč o rudarski stavki v Ameriki in z ozirom na brezuspešnost industrijske konference, ki jo je bil predsednik Wilson sklical v Washington, dejal, da skušajo ameriški podjetniki delavskim organizacijam odreči pravico do obstanka. Njegova izjava se glasi:

„Poizkus, da bi se omejila moč delavskih organizacij, se opaža tudi v Angliji, kar dokazuje zakon o industrijskih sodiščih, ali tukaj so se podjetniki vsaj naučili, da so strokovne organizacije potrebne in za industrijo koristne.“

Kolikor si morem jaz napraviti pojma o zadevah ameriške rudarske stavke, se mi zdi, da obsega velevažno vprašanje za organizirano delo. Ker smatram stvar tako, se čutim opravičenega, da izrečem svoje mnenje o položaju, dasi ne bi rad dejal ničesar, kar bi pomnožilo grenkost spora.

Zdi se mi, da gre na strani delavcev enostavno za zahteve strokovne organizacije za povišanje plač in boljše delovne pogoje v rudnikih mehkega premoga. Odkrita rečeno ne razumem, zakaj smatra vlada Zedinjenih držav stavko za nezakonito zaroto, razun če skuša vsiliti načelo prisilnega razsodišča v industrijskih sporih. To se mi zdi, da je temeljno vprašanje v stavki ameriških premogarjev.

Pomnožili so se dokazi o želji, da se omeji moč delavskih organizacij v Angliji in Zedinjenih državah. V vaši deželi imate prepoved, ki je bila izdana proti voditeljem rudarjev, v Angliji imamo pa zakon o industrijskih sodiščih kot frontalni napad na nekatere elementarne varnosti strokovnih organizacij.

Moja resna sodba je, da bodo morale strokovne organizacije v Ameriki in v Angliji biti na straži vpricho tega razvoja. Prisilno razsodišče ob sedanjem sistemu industrijske organizacije je predmet, s katerim je težko in nevarno ravnati vpricho sedanjega razpoloženja organiziranega delavstva. Nobenega dvoma ne more biti, da se bo organizirano delavstvo povsod uprlo vsakemu poizkusu, da se mu izvije orožje stavke iz rok. Izkušnja je morala pokazati, da se ne more z zakoni odpraviti pravica stavke. Bolje je ne poizkušati tega, kajti nikdar ni dobro spraviti zakon v zaničevanje.

Angleški municijski zakon je obsegal prepovedi proti stavkam, toda to ni preprečilo, da so rudarji v South Walesu ustavili delo ali pa da so nastali resni industrijski spori v Clydu. Taki slučaj bi bili lahko dokazali vladnim uradnikom in podjetnikom, da je sprava vedno boljja od prisiljenja.

Kar se tiče vzrokov nemira v Ameriki — pravzaprav v obeh deželah — se ne bojujejo delavci le za višje plače in za boljše delovne pogoje, ampak tudi da dosežejo resnično deležnost v industriji in da se postavi nov motiv javne službe namesto privatnega profita, glavnega vira tekmujočega kapitalizma.

Stvarna razlika je v tem, kako se ravna z industrijskimi spori v Ameriki in v Angliji. V Veliki Britaniji so dosegle strokovne organizacije mnogo več priznanja, nego se namerava v Ameriki. Moje mnenje je, da je divji značaj delavskih bojev v Zedinjenih državah pripisati dejstvu, da odrekajo podjetniki delavskim organizacijam praktično pravico obstanka. Razpad nacionalne industrijske konference v Washingtonu je posledica tega dejstva. V Angliji smo se naučili, kar se morajo podjetniki v Ameriki šele naučiti, da so strokovne organizacije faktor stabilnosti v industriji. Kot unionist in človek, ki veruje v spravo, zasledujem industrijski boj v Zedinjenih državah z največjim zanimanjem in z napetostjo. Moje simpatije kakor simpatije vsakega strokovnega delavskega voditelja so popolnoma na strani ameriških delavcev.“

Iz gospodarskega torišča.

V Ljubljani so krojaški mojstri na zahtevo pomočnikov tem povišali plače za 30 odstotkov.

V Ljubljani so kovinarji strojnih tovarnen in livaren započeli mezdno gibanje, katero še ni končano.

Ljubljana. Ravnekar končano mezdno gibanje mizarjev in strojnih delavcev se je zaključilo s zadovoljivim uspehom.

Tržič. Čevlarski pomočniki so vložili na čevlarske tovarne in mojstre spomenico, v kateri zahtevajo primerno povišanje plač in draginske doklade za svoje. Naiboli se upirajo delavskim zahtevam manjši mojstri, ki bi pač najraje videli, da bi jim pomočniki delali za »Boglonaj«. Zlasti jim leži v želodcu 8 urni delavnik, proti kateremu ob vsaki priliki na vse pretege rohne, dasi se mnogi izmed njih po naredbi o 8 urnem delu ne ravnaio. Prosimo obrtno nadzorništvo v Ljubljani, da napravi konec teptanju zakonitih določb in zlorabe telesne moči delavcev. Pokret še ni dovršen.

Št. Lovrenc. Lesni delavci v Št. Lovrencu se nahaiaio v mezdnem gibanju.

V Št. Lovrencu je bilo mezdno gibanje kovinarjev v tamošnji tovarni za kose in srpe. Oženjenim delavcem je bila dnevna plača povišana za 85 odstotkov, samskim pa za 65 odstotkov.

Mirna. Rudarji so na delniško družbo, katera je lastnica premogovnika v Mirni in ima sedež v Zagrebu, naslovili spomenico, v kateri zahtevajo, da jim prizna vse one koncesije, ki so jih dosegli rudarji drugje. V kratkem se bodo vršila tozadevna pogaianja ter je pričakovati, da bodo vsa vprašanja za rudarje ugodno rešena.

V Krmelju je bilo mezdno gibanje rudarjev, o katerem prinesemo poročilo v eni izmed prihodnjih števil.

V Račiem pri Mariboru se je izvršilo mezdno gibanje v tamošnji tovarni za špirit. Dosegli so 65 odstotno povišanje na plači.

Ruše. Dne 21. februarja 1920. je bila v tukajšnji kemični tovarni sklenjena obširna pogodba tičoča se ureditve mezdnih in drugih razmer v tej tovarni. Pogodbo objavimo prihodnjič.

V Žirih so čevlarski pomočniki naslovili na svoje delodajalce spomenico za čas: primerno povišanje delavskih prejemkov. Čevlarska zadruga je nato pri njej uposlenim pomočnikom povišala dnevne plače za 50 odstotkov, akordne pa za 25 odstotkov. V polnem obsegu je spomenici ugodil le mojster Anton Gantar v Novi vasi. Svoje vrste otič pa je mojster Franc Kristan, ki misli, da živi morda še v srednjem veku. Hudo je zameril pomočniku Jakob Tavčarju, ki je izročil spomenico. Odpovedal mu je namreč delo na 8 dni! No, tovariš Tavčar je bil dovelj moža, da se mu je takoj še za tistih 8 dni zahvalil. Ali poide Tavčar v Ljubljano, v Zagreb ali v Belgrad ali pa če ostane v Žirih, to gospodina Franca Kristana prav nič ne briga. Vesel naj bo, da se je od delavskih žuliev opomogel. Čevlarskemu delavstvu v Žirih naj bodo ravnokar doživeli dogodki le v spodbudo, da se tem bolj in tesneje oklenete svoje strokovne organizacije.

V Libolah se je v keramični tovarni tvrdke Schütz & Comp. doseglo izboljšanje plač za 35 odstotkov. Tega izboljšanja so deležni tudi rudarji premogovnika te tvrdke istotam. Nabavnega prispevka dobe rudarji četrtletno 180 K, to-

varniško delavstvo na po 200 K. Dne 29. februarja t. l. so se vršila pogaianja glede regulacije plač delavstvu tvrdke Sonnenberg v Libolah, katere so se uredile v istem zmislu kakor pri tvrdki Schütz & Comp. Pri vseh obravnavah je sodeloval tudi tainik okrožne strokovne komisije v Celju, sohr. Leskovšek.

V Celju so krojaški pomočniki in pomočnice izvedli potom svoje strokovne organizacije ureditev plač, katere so se določile tako-le:

Pomočnikom v damskem ateljeju na teden 300 K, pomočnicam istotam na teden 120 K. Za vse druge krojaške delavnice sta se določili dve plačilni kategoriji. V prvi kategoriji znaša tedenska plača za veliko delo 240 K, za malo delo 210 K. V drugi kategoriji za veliko delo 210 K, za malo delo 180 K. V vseh delavnicah se mora brezpogojno upoštevati 8 urni delavnik. Prvi majnik se smatra kot praznik. V delo se bodo snreemali le strokovno organizirani delavci itd.

Poleg zaupnikov iz delavnic sta se pogaiani udeležila tudi tainik okrožne strokovne komisije v Celju in sohr. Hojnik iz Maribora. Pogodba je stopila v veljavo dne 13. marca 1920.

V Storah se je v tovarni Pertinač priznalo delavstvu 60 odstotno povišanje na plači in četrtletni nabavni prispevek v znesku 180 K vsaki delavni osebi ter svojim po 60 K.

Maribor. Tudi tukaj se nahaiaio čevlarski pomočniki v mezdnem gibanju. Nihče izmed čevlarijev ne potui tia!

Železna Kapla. Lesni delavci na Koroškem so bili vedno izmed največjih revežev. Ne le, da so bili vedno izmed zadnjih glede zaslužkov, niti po državni vladi določenega 8 urnega delavnika niso bili deležni! Ta slučaj nam lasno dokazuje, da tudi najlepše neredbe in zakoni, ustvarjeni v prid delavstva ostajajo le na papirju, če za njimi ne stoji močna strokovna organizacija. Strokovne organizacije pa je lesnim delavcem na Koroškem vedno manjkalo. Šele pred kratkim so ti trpini prišli do spoznanja, da le vsaki akcijski zmožnosti predpogoi organizacija. Šli so po inicijativi naših sodrugov na delo, lotili so se ustvarjenja strokovne organizacije, koje uspehi ne izostajajo. Tvrdka P. Prenotnik v Železni Kapli je uvedla 8 urni delavni čas, priznala delavcem na svojih žagah 22 K, delavcem pri lesnih skladiščih ter dninarjem 20 K, delavkam 14 K in ako opravljajo moško delo 16 K dnevne plače. Voznikom se le mesečna plača zvišala za 30 K: oni vozniški pa, kateri ne prejemajo hrane dobe dnevno 20 K. Delavstvu se prizna toliko kuriva, kolikor ga za svojo lastno rabo potrebuje. Kaznuje pa se vsakogar s takojšnjim odpustom, kdor bi drva prodajal. Kakor doslej bo delavstvo po možnosti prejemalo od tvrdke živež po lastni nabavni ceni.

Nadure se bodo delavstvu plačevale, kakor to določa naredba o 8 urnem delavnem času za 50 odstotkov višje kakor normalne ure, kar velja tudi za praznike. Delo ob nedeljah se bode plačevalo za 100 odstotkov bolj. Plače se izplačujejo mesečno, vendar pa se delavstvu po potrebi izplačujejo predulmi. Pogodba velja od 1. februarja do 31. maha 1920.

Tudi lesnim delavcem grofa Thurnaja gozdni urad v Železni Kapli pri gozdni železnici na Rjavici povišal na uro za 2 K. Istotako se je uvedel 8 urni delavni čas.

Delavcem, ki imajo v našem hišice, se najemnina za leto 1920. ne poviša, am-

pač ostane kakor je bila določena za leto 1919. Kurivo dobe najemniki teh nič brezplačno, v kolikor ga za lastno rabo potrebujejo. Nakazovali jim bodo drva gozdni organi. V kolikor dale gozdna urava delavstvu živež, jim ga bo prepuščala po lastni nabavni ceni. Pri obeh pogajanjih le sodeloval za osrednje društvo lesnih delavcev sodr. Juhart.

Uspeh mlinarjev v Sloveniji. Dne 6. marca 1920. je sklenilo Osrednje društvo živilskih delavcev za Slovenijo v Ljubljani pogodbo z mlinskimi podjetji tovarniškega značaja. Pogodba velja od 1. februarja pa do 31. maja 1920. Sklenilo se je: 1. Mezde delavstva obeh spolov v teh podjetjih se zvišalo za 40 odstotkov. Poviški, ki so bili dovoljeni po 1. februarju se všteto. 2. Oleda aprovizacije, v kolikor dobiva delavstvo obolega spola že dosedaj belo moko po 3 K 50 vin. in črno po 2 K, jo bo dobivalo tudi dalje, in sicer vsak zase na teden 4 kg. za družinske člane 2 kg. Družinski člani so žena, otroci do 14. leta (tudi nezakonski); pri vdovcih z malimi otroci se všteto gospodinja. Če delavec dokaže, da potrebuje za preživljanje še več moke, mu to nakaže podjetje po ceni za na debelo prodalo. 3. Vse druge ugodnosti, ki so jih imeli delavci, ostanejo v veljavi. 4. V kolikor le mestni mlin v Celju, tvrdki Scherbaum in Franz v Mariboru iz lastneva nagiba obljubil višje priboljške, naj se to sporazumno z delavstvom ugotovi. 5. Ta dogovor stopi v veljavo z dnem, ko deželna vlada za Slovenijo in odsek za prehrano določi in uveljavita novo višjo mlevnino, s pristavkom, da se bo povisek mezde izplačal tudi za nazaj za isti čas, oziroma od istega dne naprej, od kojega bo žitni zavod priznal in plačal višjo novo določeno mlevnino. Isti dan je bila v uradu odseka za prehrano enketa zastopnikov mlinarske industrije. Te enquete so se udeležili tudi: Žitni zavod, Gospodarska Zveza, Mestni magistrat ljubljanski, Trgovsko-obrtna zbornica itd. Mlinarji so v obširni spomenici zahtevali, da se jim zviša dosedanja mlevnina od 14 K na 60 K za 100 kg. Utemeljevali so te svoje zahteve tudi z dejstvom, da mlinarji v Slavoniji že davno pobirajo 70 do 80 kron mlevnine in da prete velemilini v Slavoniji in Banatu uničiti mlinarsko industrijo v Sloveniji. Dr. Senekovič je predložil njih zahteve deželni vladi.

Stavbinski delavci, pozor!

Vabimo ponovno vse zaposlene v stavbinski stroki na shod, ki se bo vršil v nedeljo, dne 14. t. m. ob 9. uri predpoldne v Mestnem domu. Polasnit in razložiti si moramo kritični položaj, v katerem se nahajamo. Tako kakor sedaj, ne moremo več naprej živeti. Plače v stavbinski stroki niso v nikakršni primeri s cenami življenjskih potrebščin. Vsak čuti na sebi, da je draginja od dne do dne večja, tako da skoraj ne moremo kupiti vsakdanjega kruha zase in za svoje družine, akoravno se trudi vsak od lutra do večera. Določiti pa moramo tudi, kaj nam je storiti, da dosežemo boljše razmere. Kot svobodni člani svobodne države imamo pravico, se združiti da si potom organizacije prihorimo primerne plače in delavni čas.

Ker nam nihče ne pomaga in tudi ne more pomagati delavcem do boljših razmer, zatorej je potrebno, da si sami pomagamo, združiti se moramo, vsak se mora okleniti svoje strokovne organizacije, tako si ustvarimo moč, s katero dosežemo, kar nam je potrebno.

Osrednje društvo stavbinskih delavcev za Slovenijo v Ljubljani je predložilo 25. februarja 1920 zvezi stavbinskih mojstrov zahteve za povišanje plač in delovnega razmerja.

Nato je dobilo vodstvo društva od zveze odgovor, da tako visokih plač ne morejo priznati, pripravljeni pa so se pogajati, da se doseže sporazum. Odgovorilo se jim je, da naj se pogajanja na vsak način, brez ozira na visoke zahteve, pričnejo, da se, če le mogoče, reši to vprašanje mirnim potom. Sedaj je zveza mojstrov na tem, da se pogajanja prično, pristala.

Dolžnost vseh delavcev stavbinske stroke je pa, da se shoda to nedeljo v Mestnem domu gotovo udeležijo, da se tam natančno določi, na kakšni podlagi se sklene pogodba med delavci in mojstri, in kaj bo nadalje storiti, ako bi mojstri ne dovolili primernih plač.

Torej vsi na shod!

Iz strokovne organizacije.

Redni občni zbor osrednjega društva lesnih delavcev in sorodnih strok podružnice Ljubljana, se je vršil v nedeljo, dne 29. februarja v bivši Mahrovi šoli. Predsednik sodrug Pogačnik je otvoril zborovanje, ter pozdravil navzoče zborovalce. In nato podal poročilo o delovanju odbora, iz katerega je razvidno, da je podružnica uspešno delovala, število članov je naraslo v minulem letu na 400, kar nam lamči, da bo številna in močna podružnica kos svojih nalogi. Tainiško poročilo poda sodrug Senger. Podružnica je imela 12 odborovih sej, 6 mesečnih shodov, 1 izvanredni občni zbor in 8 shodov za posamezne delavnice. Blagajniško poročilo sodrug Bradeško navaja: celotni dohodki 14.427 K 36 v; na Osrednje društvo odposlano 12.623 K 56 v, podružnici je ostalo 1803 K 80 v; izdatki, razne podnove in uprava 949 K 23 v. Imovina za prihodnje leto znaša 226 K 87 v. V imenu kontrole je podal izjavo sodrug Lenassi da je ta pregledala knjige in račune, ter jih našla v najljepšem redu na kar se nodeli blagajniku absolutorij. V novi odbor so bili izvoljeni sledeči sodrugji: predsednik Žargi Albert, podpredsednik Prevc Ignac, blagajnik Bradeško Andrej, tajnik Senger Ivan, Eržen Jakob, Oblak Ivan in Rumpik Franc, odborniki. Za namestnike Trampuš Jakob, Tomšič Franc, Stržina Alojz in Logar Ivan. Nadzorstvo Lenassi Franc, Novšak Franc, Ručigaj Alojz in Slamniak Ludovik. Namestniki nadzorstva Gaspari Anton in Kramar Jernej. O predstojemem mezdnem gibanju poroča sodrug Zorč, v torek dne 24. t. m. so s vršila pogajanja med zaumniki delavstva in med zastopniki združenih mizar-skih mojstrov ter zastopnikom industri-ralcev, katera še niso privedla do končnega rezultata, vsled tega ker gospodje delodatalci niso volini pristati na zahteve delavstva vkljub temu da priznajo, ko bi se v polnem obsegu ugodilo, in bi s tem povišanjem plač delavstvo težko iz-hajalo. Gospodje delodatalci iščejo v vsem drugem od pomoč za delavstvo v tel ne-izmerni dragini, samo v povišanju plač ne. Ker je edini izhod v tem, da dose-žemo plačo, da bomo mogli vsaj za silo izhajati v sedanji dragini, bomo vztra-tali na zahtevah. Poseglo je v debato večje število zborovalcev, ki so vsi vzpodbujali na vztrajnost in disciplino, da izidemo iz tega hola zmagoslavlji. K točki raznoterosti, sodrug Bradeško: go-tovi elementi hočejo zanesti razdor v našo razredno organizacijo: treba je, da stojimo na straži, da ohranimo enotnost

organizacije, ker je, tem gotovejši uspehi zjamčen napram združenim podjetni-kom, če smo združeni v eni organizaciji, kot pa v treh, ker strokovna organizacija kot takšna je samo razredno bojna orga-nizacija in ne pa politična, ker le potom razredne organizacije nam je mogoče do-seči lepše in boljše gnotno stanje delav-stva. Ker se ni nikdo več oglašil za be-sedo, je predsednik zaključil občni zbor in pozval člane, da se vbodoče tem bolj resno oklenejo organizacije, ter se rav-najo po navodilih novo izvoljenega od-bora, ki bo delal vedno z vsemi močmi za izboljšanje položaja lesnega delavstva.

Kranj. Občni zbor podružnice lesnih delavcev za Kranj, ki se je vršil dne 15. februarja, je bil polnoštevilno obiskan. V odbor so izvoljeni sodrugji: predsednik, Krč Franc, podpredsednikom, Štern Jernej, blagajnik, Mohar Leopold, tajnik, Gros Ivan; Stare Franc, Gasperlin Jože in Ambrož Jože, odborniki, v nadzorstvo Kern Ivan in Gorjanc Jakob. Po dolgem času spanja smo se tudi delavci v Kranju zbudili. Izvoljeni odbor nam jamči, da se bo naša podružnica lepo razvijala, uspehi imamo zaznamovati takoj ob ustanovitvi podružnice, da smo nastopili enotno za zvišanje sedanjih plač, in se je našim zahtevam v precejšnji meri ugodilo.

Dobrava pri Bledu. V nedeljo, dne 7. marca popoldne ob 3. uri se je vršil v prostorih „Hotela Stol“ na Dobravi, občni zbor tukajšnje podružnice kovi-narjev. S. Jakopič je točno ob določenih uri otvoril zborovanje, pozdravil navzoče člane, ki so se naravnost v polnem šte-vilu zborovanja udeležili, ter podal po-ročilo načelstva in o delovanju doseda-njega odbora in zaupnikov, iz kojega se je razvidelo, da so bili isti vedno na svojem mestu. Ker je bil dosedanj blagajnik s. Klajn zadržan, je podal tudi po-ročilo blagajnika s. Jakopič, katero je vzelo članstvo z odobravanjem na znanje. S. Marčič iz Jesenic je podal poročilo o delovanju vseh treh organizacij, Save, Javornika in Dobrave. Te organizacije so v vseh mezdnih gibanjih vedno šle skupno, ker so vse pri enem podjetju. Poročal je tudi, kako se organizirajo ka-pitalisti, katerih namen je ta, da bi delav-ce kolikor toliko razdružili in lažje pri-tiskali na nje. Pri volitvi so bili izvoljeni ss.: Jakopič Martin, za predsednika; Ga-sperin Ivan, njega namestnik; Strugar Matija, kot blagajnik; Morič Peter, njega namestnik; Pranotnik Ivan, zapisnikar; Poklukar Gašper, njega namestnik; Bra-tuš Jakob in Ravnik Franc, kot račun-ska preglednika ter Ambrožič Jakob, Filej Josip, Finžgar Anton in Komar Ivan kot odborniki. Po razglasitvi izida volitev se je vršila še daljša debata, pri kateri se je napravil sklep, ki je najboljši dokaz delavske solidarnosti, in namreč ta-le: Ker se nahajajo delavci v Gorjah na ža-

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumljenja odstra-nimo, sporočamo, da je v soboto 11. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki imajo prispevek pla-čan samo do 3 tedna, se opozarjajo, da ta teden zapadli prispevek, vpla-čajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičenim članom le tedaj izplača, če je vsaj 59. prispe-vek t. l. že poravnal. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnejo.

gañ vsled nezasišano nizkih plač v stavki, odstopijo delavci na Dobravi, ako se stavka ne konča tekom 14. dni vsak enodnevni cel svoj zaslužek stavkujočim. Ta sklep je bil enoglasno in z navdušenjem sprejet. Vsa čast taki solidarnosti delavstva. Nato je s. Jakopič, zahvaljujoč se članom za obisk, zaključil zborovanje.

Mezdna gibanja.

Pozor kovinarji in lesni delavci!
Mezdne razmere so v SHS tobačni tovarni vsled vedno naraščajoče draginje postale tako nizke, da se polasča delavstva od dne do dne večji obup. Vsled teh neznosnih razmer so rokodelci po svoji deputaciji pri tovarniškem vodstvu odločno zahtevali, da se zahtevam, ki so bile v mesecu februarju po delavstvu predložene, v osmih dneh ugotovi. Kovinarji, lesni delavci in zidarji, ne povprašujte po delu v tobačni tovarni.

Kovinarji pozor! V strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani naj kovinarji ne iščejo dela do preklica, ker se kovinarji v teh obratih nahajajo v mezdni gibanju. — Preklic in uspeh javimo pravočasno. — Zaupniki.

Ljubljanski kleparji in inštalaterji se nahajajo v stavki. Nihče naj ne potuje v Ljubljano.

Draguljarji in zlatarji! Zaradi nenečnega meznega gibanja v Celju (Fr. Pacchiaffo) se prosijo kolegi in kolegije, da ne sprejmejo dela pri tej tvrdki.

Domači pregled.

Naknadno kolkovanje bankovcev.
Finančni minister je z odlokom od 22. februarja odredil, da se rok, ki je bil določen za vlaganje prošelj pri generalnem inšpektoratu, tičočih se naknadnega kolkovanja kronskih bankovcev, podaljša do 10. marca 1920 za vse one primere, kjer je bilo prošilcu po višji sili nemogoče, predložiti svoje kronske bankovce pravočasno v kolkovanje. Prošnje, ki bodo vložene po poteku tega roka, in one, ki ne bodo podprte z zadostnimi razlogi, se sploh ne bodo reševale.

Obvestila.

Žepni koledar za leto 1920 se še dobiva pri upravi »Delavca« v Ljubljani.
Opozorjamo vse organizacije, da ga čimprej naroče. Posamezni izvod trdo vezan po 5 K. Kdor naroči posamezni izvod ali le par izvodov, naj pošlje denar naprej, ker se s tem prihrani na poštini.

Zahvala. Najlepšo zahvalo izrekam vsem tovarišem in tovarišicam v separaciji v Trbovljah, ki so mi med dolgotrajno boleznijo prihiteli na pomoč s tako obilnimi darovi v znesku 208 K. Srčna hvala tudi zaupnikom za požrtvovalno delo. Korosec Alojzij, Loke 220, Trbovlje.

Zahvala. Vsem tovarišem in tovarišicam Pollakove tovarne se iskreno zahvaljujem za podporo, katero so nabrali in mi darovali o moji mučni in dolgotrajni ter neozdravljivi bolezni v znesku 376 K 60 vin. S hvaležnim spoštovanjem Jernej Bizjak. Deželna bolnišnica v Ljubljani, dne 7. marca 1920.

Zahvala. Iskreno se zahvaljujem delavstvu tovarne papirnice Vevče za znesek 190 K 55 v, ki so mi ga naklonili. — Pintar Feliks.

Poziv! Dótičnik, ki te pisal pismo pod naslovom g. Helena Kum, papirnica Goričane, naj blagovoli naznaniti svoj naslov. Ako to stori je poštenjak, ker ima dokaze, če pa tega ne stori, vemo, da je nesramni obrekovalce in lažnjivec.

Iz rudarske zadrage.

Zapisnik

odborove seje rudarske zadrage skupine II. okrožnega rudarskega urada v Celju in za rudnik v Zagorju ob Savi, ki se je vršila dne 22. svečana 1920. ob 9. uri dop. v prostorih delavskega doma v Trbovljah

z sledečim dnevnim redom:

1. Odobrenje letnega računa za leto 1919.
2. Proračun za leto 1920.
3. Določitev članskih prispevkov za leto 1920.
4. Izredne podpore.
5. Slučajnosti.

Navzoči: Florian Majdič, Franc Mastnak, Avgust Tratnik, Ljudevik Kolenc, Ivan Urlep in Anton Prašnikar.

Načelnik Majdič pozdravi navzoče, nakar član predstojništva Mastnak poroča, da se je izročila revizija računskega zaključka, potrdila primerjala s posameznimi postavkami ter pregledalo poslovne knjige in vse v najlepšem redu našlo; na njegov predlog izreče odbor načelniku in tajniku soglasno absolutorij.

Načelnik prečita od točke do točke s primernimi pojasnili računski zaključek za leto 1920, katerega se vzame na znanje.

Proračun druge skupine za leto 1920, sestoji iz sledečih postavk:

1. Izdatki za občekoristne zavode in naprave, katere le skupina osnovala ali jih še osnovati namerava:

- a) Subvencija rudarski nadaljevalni šoli v Trbovljah K 300
- b) Subvencija društvu za oskrbo otrok v Trbovljah . . . K 500

2. Drugi zadržnemu namenu služeci stroški:

- a) Pisarniški stroški načelnika druge skupine K 350
- b) Odškodnine po § 126 K 7400
- c) Podpore K 2490
- d) Stroški zapisnika K 100
- e) Subvencija listu »Delavec« K 300
- f) Morebitni nepredvideni

- stroški K 3000
- g) Volitveni stroški K 1000
- h) Pavšal tajniku K 200

Skupaj K 15640

Pokritje:

- 1. Prispevki 10.110 udov skupine po 72 vin. K 7279 20
- Odpis od premoženja K 8360.80

Skupaj K 15640. —

Na podlagi predloženih prošelj vdov in sirot za podporo, sklene odbor votirati 29 prošljcem v Trbovljah znesek K 1090 47 prošljcem v Zagorju znesek K 890 6 prošljcem v Hrastniku znesek K 240 3 prošljcem v Ojstrem znesek K 120

Iz Velenja niso došle nobene prošnje, ker pa odbor pričakuje da bodo gotovo vnoslane, določil v ta namen znesek K 170

Skupaj K 2400

Zneske, določene za podporo, se izroči načelnikom krajevnih odborov, ki jih bodo proti potrdilu prošljcem izplačevali. Krajevni načelniki so: V Trbovljah Florian Majdič, v Zagorju Anton Prašnikar, v Hrastniku in Ojstrem Ivan Urlep, končno za Velenje Ferdinand Valenčak.

Nadale se poleg povračila vožnje po železnici določijo delegatom primerne dnevnine.

Končno sklene odbor naprositi okrožni rudarski urad v Celju, da izdela načrt za sestavo zaupniškega sistema in ukrene vse potrebno, da se izvrše volitve zaupnikov. Za slučaj pa, da to ni za sedaj izvedljivo, naj se volitve takoj razpišejo na podlagi sedanjih pravil rudarske zadrage. Volitve so tembolj potrebne ker danes nihče ne ve, kdo je pravzaprav zaupnik in kdo ne, kar v danih slučajih povzroča velike težkoče. Odbor sklene ostati v funkciji le še do dne 1. junija 1920.

Ker je s tem dnevnim red izčrpan, zaključil načelnik ob 1. uri sejo.

Trbovlje, dne 22. svečana 1920.

Franc Mastnak, zapisnikar.

Florian Majdič, načelnik II. skupine.

Izdajatelj in odgovorni urednik

IVAN TORAN

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Miši-podgane stenice-ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabljate moja najbolje preizkušene in splošno hvaljene sredstva kot: proti poljakim, mišim 7—; za podgane in miš K 7—; za ščurke K 8—; posebno močna tinktura za stenice K 7—; uničevalec moljev K 6—; prašek proti mrčesom K 4— in 8—; mazilo proti ušem pri ljudeh K 6—; mazilo za uši pri živini K 4— in 8—; prašek za uši v obleki in perilu K 6—; tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenjavi (uničevalec rastlin) K 6—; prašek proti miravljam K 6—.

Pošilja po povzetju zavod za eksport M. Jünker, Zagreb 6., Petrinjska ul. 3.

UCITELJSKA TISKARNA
LJUBLJANA, Frančiškanska ulica šte. 6.

Tiskovine za šole, županištvu in urade. Najmodernejše plakate in vabila — na zbiranje in vodenje —

LETNE ZAKLJUČKE

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd. itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA

KAJO DELIC
draguljar in zlatar
Ljubljana, Hilsnerjeva ulica šte. 4.
pripornice svoje

zlatarsko in draguljarsko delavnico za nova dela in popravila vsake vrste, kakor tudi za pozlatovanje in posrebovanje itd. V zalogi ima zlatino in srebrnino, poročne prstane po vsi vzorci in merah, uhane i. t. d. Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje po najvišjih cenah ali pa izmenjava za novo blago.